ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

O‘ZBEKISTON TELEKOMMUNIKATSIYA TARMOQLARINING RAQOBATBARDOSHLIK MEXANIZMINING USTUVOR YO‘NALISHLARI VA TENDENSIYALARI

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti mustaqil izlanuvchisi
Ismoilova Nodira

Annotatsiya. Maqolada O‘zbekiston telekommunikatsiya tarmoqlarida raqobatbardoshlik mexanizmlarining ustuvor yo‘nalishlari va raqamli transformatsiya jarayonining asosiy tendensiyalari chuqur tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalar (bulutli texnologiyalar, IoT, sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar, blokcheyn va boshqalar) ishlab chiqarish, boshqaruv va xizmat ko‘rsatish tizimlarida qo‘llanilishi natijasida sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish, mehnat unumdorligini ko‘tarish, yangi biznes modellari va raqamli platformalarni shakllantirish imkoniyatlari asoslab berilgan. Raqamli transformatsiyaning ijobiy jihatlari (samaradorlikning o‘sishi, yangi bozorlar, innovatsion xizmatlar, avtomatlashtirish) bilan bir qatorda ehtimoliy xatarlar (import texnologiyalariga yuqori bog‘liqlik, ishsizlik xavfi, kiberxavfsizlik tahdidlari, raqamli mustamlakachilik, maxfiylikning zaiflashuvi) tizimli ravishda taqqoslab o‘rganilgan.

Kalit so‘zlar. raqamli transformatsiya; raqamli texnologiyalar; telekommunikatsiya tarmoqlari; raqobatbardoshlik mexanizmi; sanoat korxonalari; raqamli iqtisodiyot; IoT; sun’iy intellekt; katta ma’lumotlar; blokcheyn; raqamli platformalar; jarayon modeli; tarmoq modeli; texnologik model; matritsa modeli; “O‘zbektelekom” AK; investitsiya loyihalari; IMS; DWDM; optik tolali aloqa; kiberxavfsizlik; raqamli risklar; innovatsion xizmatlar.

Jahon iqtisodiyoti rivojlanishining yangi bosqichida zamonaviy raqamli texnologiyalar ijtimoiy farovonlik o’sishini belgilovchi asosiy ishlab chiqarish resursi sifatida qaralmoqda. Tashkilotlar va birinchi navbatda iqtisodiyotning real sektori korxonalari tomonidan zamonaviy kompyuter va axborot tizimlaridan foydalanish ularning raqamli iqtisodiyotda samarali ishlashining eng muhim shartidir. Korxonani raqamlashtirish zamonaviy ishlab chiqarish usullariga asoslangan holda texnologik jarayonlarni va boshqaruvning barcha darajalarida qaror qabul qilish jarayonlarini boshqarish sifatini keskin o’zgartiradi va korxona faoliyati samaradorligi va barqarorligini oshirish uchun eng muhim omillardan biri hisoblanadi.

Sanoat korxonalarini raqamli tranformatsiya jarayoni bir qancha o’ziga hos hususiyatlarga ega bo’lib ushbu jarayonni to’g‘ri tashkil qilish, korxona uchun kerakli strategiyani ishlab chiqish ko’p jihatdan uning faoliyatini samarali va uzluksiz tashkillashning asosiy shartlaridan biridir.

O’zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida ochiqlik, xalqaro iqtisodiy-siyosiy aloqalarning rivojlanishi yurtimizda sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish, texnik va texnologik jihatdan qayta jihozlash imkoniyatlarini yuzaga keltirdi. Ma’lumki, bugungi kunda raqamli iqtisodiyot qo‘shimcha qiymat yaratishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Iqtisodiyot tarmoqlaridagi amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida raqamli axborotlar ta’siri asosida kuzatilayotgan jarayonlar real sektorning strategik rivojlanishida asosiy hal qiluvchi kuchga ega bo‘lmoqda.

Shunday ekan sanoat korxonalarimizda raqamli ishlab chiqarishni to‘g‘ri tashkil etish, ushbu jarayonni korxonaga joriy etish strategiyasini to’g’ri tanlashga katta ahamiyat qaratish lozim.

Milliy iqtisodiyotni turli tarmoqlarida yangi axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, ularda

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

raqamlashtirish tizimlarini joriy etish usullari, yangi axborot tizimlari asosida raqamli modellashtirish tamoyillari, korporativ boshqarish jarayonida avtomatlashtirilgan axborot tizimlaridan foydalanish samaradorliklarini baholash, ular nazoratini amalga oshirish, raqamli iqtisodiyotning rivojlanish shart-sharoitlari kabi masalallar Qobulovning (1998) ilmiy izlanishlarida o'z aksini topgan.

E.Muminova tadqiqotlarida mamlakat sanoatini rivojlantirishda blokchain texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi, korxonalar kooperatsiyasida elektron savdo hamda elektron shartnomalarning ahamiyati to'g'risida izlanishlar olib borilgan. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida ochiqlik, xalqaro iqtisodiy-siyosiy aloqalarning rivojlanishi yurtimizda sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish, texnik va texnologik jihatdan qayta jihozlash imkoniyatlarini yuzaga keltirdi. Ma'lumki, bugungi kunda raqamli iqtisodiyot qo'shimcha qiymat yaratishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Iqtisodiyot tarmoqlaridagi amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida raqamli axborotlar ta'siri asosida kuzatilayotgan jarayonlar sanoat korxonalari strategic rivojlanishida asosiy hal qiluvchi kuchga ega bo'lmoqda.

1. Raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali erishilishi mumkin bo'lgan yutuqlar va ehtimoliy zararlar tahlil qilingan.
2. Korxonalarda raqamli transformatsiya jarayonini to'g'ri boshqarish maqsadida raqamlashrirish bosqichlari ishlab chiqilgan.
3. Tahlillardan kelib chiqqan holda raqamli transformatsiya modellari ishlab chiqilgan.

Korxonaning raqamli transformatsiyasidan asosiy maqsad, bizningcha, uning raqobatbardoshligini oshirish va ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish uchun shart-sharoitlarni taominlashdan iborat. Raqamli transformatsiya vazifasining maqsadiga muvofiq korxonalarni quyidagicha tasniflash mumkin:

- raqobatbardosh mahsulot ishlab chiqarishni tashkil etish;
- yuqori samaradorlikka, ishlab chiqarish va tashkiliy jarayonlarning moslashuviga erishish;
- korxonaning investitsion jozibadorligini oshirish;
- korxonaning iqtisodiy samaradorligini kafolatlaydigan boshqaruv tizimining moslashuvchanligi va shaffofligini oshirish va boshqalar.

Korxonaning raqamli transformatsiyasini loyihalash uchun raqamli texnologiyalarning korxonada joriy etilishining mavjudligi va maqsadga muvofiqligi mezoniga ko'ra tasnifini ishlab chiqish kerak. Shunday qilib, asosiy raqamli texnologiyalar uchta guruhga birlashtirilgan.

Raqamli transformatsiya korxonalarning daromadlarini va investitsion jozibadorligini yaxshilashda muhim rol o'ynadi. Yuqori texnologiyali ishlab chiqarish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, boshqaruvda ma'lumotlar bazasidan oqilona foydalanish kabi imkoniyatlari bilan raqamli texnologiyalar har qanday korxona uchun ularning samaradorligiga katta ta'sir etuvchi omil hisoblanadi.

1-jadval

Raqamli texnologiyalarning guruhlanishi

Guruhlarning nomlanishi	Ushbu guruhlar tavsifi
Asosiy texnologiyalar	bu korxonalarni raqamli o'zgartirish mumkin bo'lmagan texnologiyalar (bulutli texnologiyalar, simsiz aloqa texnologiyalari, qog'ozsiz texnologiyalar va boshqalar);

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Muhim texnologiyalar	bu korxonaning to'liq raqamli transformatsiyasini taominlaydigan texnologiyalar (katta ma'lumotlar, bulutli hisoblash, uchuvchisiz texnologiyalar va boshqalar);
Ilg'or texnologiyalar	"analog" dan raqamli korxonaga o'tishni amalga oshiradigan texnologiyalar (sunoiy intellekt, neyron tarmoqlar, taqsimlangan ma'lumotlar registrlari, mashinalarni o'rganish va boshqalar)

Bundan tashqari, COVID-19 davrida raqamli texnologiyalarni tezda tatbiq etgan kompaniyalar inqiroz davrida o'z daromadlarini himoya qilish yoki xatto oshirishga muvaffaq bo'lishdi. Ammo yuqorida sanab o'tganimizdek raqamli tarnsformatsiya jarayonini bir qancha xususiyatlar, korxona ko'lami, mahsulot turlari, raqobat muhiti, moliyaviy manbaalar kabilarni e'tiborga olgan holda boshlash maqsadga muofiq sanaladi. Sanoat korxonalarining raqamli transformatsiyasi o'zining ijobiy tomonlari va olib kelishi mumkin bo'lgan ehtimoliy xavflarga ega bo'lib, ular jadvalda keltirilgan.

Raqamlashtirish jarayoni keltirishi mumkin bo'lgan foyda va zararlar riskini to'g'ri baholashdan so'ng ushbu jarayonni joriy qilish rejasi tuziladi. Umumiy holatda raqamli korxona konseptsiyasi va strategiyasini ishlab chiqish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi. Korxonaning raqamli transformatsiyasi bir necha bosqichlardan o'tadi (2-jadval).

2-jadval

Raqamli transformatsiyaning ijobiy tomonlari va ehtimoliy xatarlari

Ijobiy tomonlar	Xatarlar
Raqamli texnologiyalar, sunoiy intellekt, sanoat buyumlari interneti, katta ma'lumotlarni tahlil qilish, uchuvchisiz havo, suv va yer transporti.	Qarzga olingan import texnologiyalariga bog'liqlik, o'z vakolatlarining pasayishi, apparat va dasturiy taominotda yashirin "xatcho'plar" ga ega bo'lish imkoniyati.
Yangi savdo bozorlari, biznes modellari, innovatsion ishlab chiqarishlar, ommaviy axborot xizmatlari va xizmatlari	Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlar kompaniyalari tomonidan innovatsion bozorlarni erta egallash imkoniyati
Mehnat unumdorligining o'sishi, ishlab chiqarish samaradorligi, avtomatlashtirish, robotlashtirish	Ish joylarini qisqartirish, ayrim mutaxassisliklarni yo'q qilish, ishsizlik, ijtimoiy keskinlik
Xizmatlar samaradorligini va standartlashtirishni oshirish, vositachilarni yo'q qilish, transport , tibbiyot, taolim va xizmat ko'rsatish sohasini yo'q qilish	Huquqiy noaniqlik, firibgarlikning kuchayishi, axloqiy muammolar, ijtimoiy tabaqalanish
Katta ma'lumotlarni tahlil qilish, raqamli identifikatsiya, xizmatni sozlash	Maxfiylikning yo'qolishi, intruziv reklama, korxonalarning maxfiy ma'lumotlari va fuqarolarning

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

	shaxsiy ma'lumotlarining tarqalishi
Investitsiyalar, startaplar, raqamli pullar, faoliyatning yangi sohalari, yangi texnologik tartib	Tashqi iqtisodiy boshqaruv, raqamli globalizm, raqamli mustamlaka

Ushbu raqamli transformatsiyaning ijobiy tomonlari va ehtimoliy xatarlarinibosqichma-bosqich transformatiyalash maqsadga muvofiqdir (2.5-rasm).

Raqamli korxona kontseptsiyasi va strategiyasini ishlab chiqish. Korxonaning ning joriy holatida raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasini baholash va aniq maqsadlarni belgilash. Belgilangan maqsadlardan kelib chiqqan holda amalga oshirilishi lozim bo'lgan ishlar ketma ketligini va strategiyasini tuzib chiqish.

Axborot tahlili. Ko'p funktsiyali mutaxassislar jamoasi yordamida ma'lumotlarni tahlil qilish, keyinchalik to'plangan ma'lumotlardan tashkilotning ishlashi, qarorlar qabul qilish, intellektual tizimlarni loyihalash, mahsulotlarni takomillashtirish, yangi takliflar va xizmatlarni yaratish uchun foydalanish kerak.

Kerakli resurslarni aniqlash - maqsadga erishish uchun zarur resurslarni batafsil aniqlash, biznes jarayonlarini takomillashtirish uchun mutaxassislarni jalb qilish va o'qitish, yangi texnologiyalarni joriy etish strategiyalarini ishlab chiqish kerak.

G'oyaning hayotiyligini sinab ko'rish va biznes qiymatini ko'rsatish uchun dastlabki tajriba loyihalarini yaratish. Mahsulotlar, jarayonlar va korxonalarning raqamli dublikatlarini ishlab chiqish.

1-rasm. Korxonalarni raqamli transformatsiyalash bosqichlari

Raqamli transformatsiyani jadallashtirish, olib borilayotgan loyihalarning rentabelligini ta'minlash uchun universitetlar, raqamli texnologiyalar sohasidagi yetakchi firmalar bilan hamkorlik

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

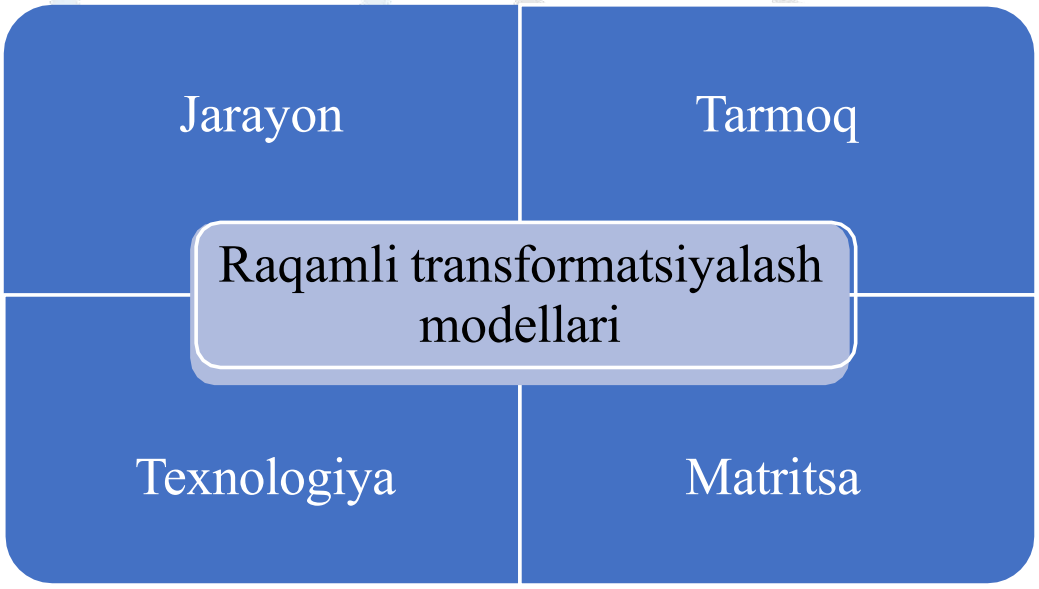
qilish, raqamli startaplar bilan ishlash zarur. Olingan tajribani tahlil qilish asosida raqamli korxonaning tugallangan kontseptsiyasini aniqlang.

Raqamli korxonaga aylantirish. Anoanaviy korxonani raqamli korxonaga aylantirish uchun menejment tuzilmasi va funktsiyalarini aniq tartibga solish, yuqori menejmentning aniq rahbariyati, majburiyatlari va qarashlari talab qilinadi. Raqamli innovatsiyalarga qarshi turish imkoniyatini bartaraf etadigan xodimlarni rag'batlantirish tizimini ishlab chiqish . Raqamli madaniyatni rag'batlantirish kerak: barcha xodimlar raqamli sanoat muhitida ishlay olishlari, yangi texnologiyalarni sinab ko'rishga tayyor bo'lishlari, asbob-uskunalar bilan ishlashning yangi usullarini o'rganishlari kerak.

Ishlab chiqarishni raqamliga o'zgartirishni amalga oshirish uchun ishlab chiqarish tizimlaining gorizontal va vertikal integratsiyasi zarur va hozirda foydalanilayotgan axborot tizimlarining muhim qismi ma'lumot almashishi mumkin, ammo ularning muvofiqligi korxona ichida ham, o'zaro ta'sir qiluvchi korxonalar o'rtasida ham barcha darajalarda taominlanishi kerak. Yagona axborot makonini yaratish korxonalarni boshqarishning avtomatlashtirilgan tizimlari va sanoat uskunalari o'rtasida tezkor va o'z vaqtida axborot almashish imkoniyatini beradi. Raqamli ishlab chiqarishda mahsulotlar individual buyurtmalar bo'yicha ishlab chiqarilishi mumkin, shuning uchun iste'molchi o'zaro ta'sirning bevosita ishtirokchisi va shuning uchun qiymat zanjirining elementi bo'ladi.

Yuqoridagi texnologik tendentsiyalar va tasniflarga asoslangan sanoatni raqamli o'zgartirishning asosiy yondashuvlarini sarhisob qilganda, korxonani raqamli o'zgartirish modellarining quyidagi turlarini aniqlash mumkin: jarayon, tarmoq, texnologiya, matritsa (2- rasm).

Raqamli transformatsiyaning **jarayon modeli** (jarayon yondashuvi), qiymat zanjirining bir qator raqamlashtirilgan elementlarini yaratadi. Masalan, birinchi navbatda raqamli tadqiqot va ishlanmalar markazi, keyin raqamli zavod, raqamli ombor va raqamli transport, elektron tijorat va boshqalar.

2-rasm. Korxonalarning raqamli transformatsiyasi modellari

Raqamli zavod deganda ma'lumotlarni boshqarishning yagona tizimlari asosida o'zaro bog'langan raqamli modellar, usullar va vositalarning integratsiyalashgan majmuasi tushuniladi. Raqamli zavodning asosiy maqsadi korxonaning barcha asosiy tuzilmalari, jarayonlari va resurslarini

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

kompleks rejalashtirish, baholash va doimiy takomillashtirishdir. Resurslarni markazsizlashtirish va virtualizatsiya qilish bilan ayrim toifadagi mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun ixtisoslashtirilgan liniyalarni qurishning hojati yo'q.

Korxonaning raqamli transformatsiyasining **tarmoq modeli** sanoat yondashuviga va sanoat korxonalarining milliy iqtisodiyotning boshqa tarmoqlari korxonalari bilan aloqalariga asoslanadi. Ushbu model doirasida raqamli infratuzilmani yaratish va uning elementlari: raqamli ishlab chiqarish tizimi, oziq-ovqat va suv yetkazib berish, aqlli energiya ishlab chiqarish tizimlari, aqlli zavodlar, taqsimlangan energiya tizimlari, haydovchisiz avtomobil tizimlari, uchuvchisiz havo kemalari, raqamli temir yo'llar, telemeditsina, raqamli tibbiyot, aqlli uylar, aqlli yo'llar, raqamli moliyaviy texnologiyalar, raqamli xavfsizlik tizimlari, elektron tijorat, raqamli madaniyat bir-biri bilan funktsional munosabatlar orqali ta'sirlashadi.

Texnologik modelni qurish korxonaning raqamli transformatsiyasida global tendentsiyalarning ma'lum texnik va texnologik vositalaridan ustuvor foydalanishga asoslangan. Texnologik jarayonlar va ob'ektlarni raqamli loyihalash va modellashtirish, katta ma'lumotlarni tahlil qilish, mashinani o'rganish va sunoiy intellekt texnologiyalari kabi innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqarishdagi ahamiyatning jadal o'sishi ishlab chiqarishni joriy etish orqali boshqariladigan raqamli transformatsiya texnologik modelini shakllantirishga olib keladi. Raqamli transformatsiya texnologiyalari korxonalarining o'ziga xos to'plami. SHuningdek, ushbu texnologiyalarning ortib borayotgan ahamiyati korxonaning ishlab chiqarish tizimini o'zgaruvchan sharoitlarga moslashtiradi. Tovar ishlab chiqarish uchun buyurtmalar, sarf materiallari, xomashyo va asbob-uskunalarni joylashtirish, shuningdek, tayyor mahsulotni o'z vaqtida isteomolchiga yetkazib berish, vositachilik zanjirlarini chetlab o'tish uchun raqamli platformalardan foydalangan holda mahsulotlarning raqamli savdosiga o'tish resursga olib keladi. jamg'arma va korxona daromadining oshishi.

Iqtisodiy nuqtai nazardan texnologik model quyidagi afzalliklarga ega: sanoat Interneti, narsalar interneti, sanoat tovarlarini sotish va sotib olish uchun raqamli platformalar kabi texnik va texnologik vositalarning o'ziga xos majmuasini joriy etish. ishlab chiqarilgan mahsulot uchun mahsulot bozorini kengaytirish va ishlab chiqarish uchun xom ashyo va butlovchi qismlarni sotib olish, shuningdek, mahsulotlarni xaridorlarga sotish xarajatlarini optimallashtirish.

Korxonani raqamli o'zgartirishning **matritsa modeli** - bu model ob'ektlarida ortiqcha va takroriylikni yoki aksincha, texnologik ishlanmalar va ilmiy tadqiqotlarning yetarli emasligini aniqlashga imkon beradigan "maqsad-vositalar" matritsalari tizimi; ob'ektlarni maqsad va vazifalar bo'yicha birlashtiradi, masalan, "Texnologiya-tadqiqot" matritsasi, "Vazifalar- mahsulotlar" matritsasi, "Mahsulotlar-texnologiyalar" matritsasi va boshqalar.

Shunday qilib, matritsa va sanoat modellari asosida yakuniy raqamli transformatsiyaning integratsiya modeli raqamli iqtisodiyotda barcha resurslarga global va masofadan kirish mumkin bo'lgan integratsiyalashgan fanlararo raqamli tarmoqni qurish imkonini beradi. Bular texnologik guruhlar uchun raqamli ishlab chiqarish markazlari bo'lib, ular ochiqlik tamoyillari asosida yaratilgan va o'zaro hamkorlikda bo'lib, integratsiya makonida dasturiy taominotni uyg'un qo'llab-quvvatlash va kirish orqali ta'minlanadi.

Turli tadqiqotlar natijalari bo'yicha raqamli iqtisodiyotning dunyo iqtisodiyotidagi salmog'i 4,5 foizdan 15,5 foizgachani tashkil etadi. Jahon axborotkommunikatsiya texnologiyalari sektorida yaratilayotgan qo'shilgan qiymatning deyarli 40 foizi va blokcheyn texnologiyalari bilan bog'liq

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

patentlarning 75 foizi Amerika Qo‘shma Shtatlari va Xitoy Xalq Respublikasi xissasiga to‘g‘ri keladi2. Mamlakatimiz Prezidenti Sh.M. Mirziyoevning 2020 yil 13 fevral kuni axborot texnologiyalarini rivojlantirishga bag‘ishlangan tadbirda keltirgan statistik ma’lumotlariga muvofiq AQShda raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 10,9 foiz, Xitoyda 10 foiz, Hindistonda 5,5 foizni tashkil etadi. O‘zbekistonda bu ko‘rsatkich 2 foizdan ham oshmaydi.

Raqamlashtirishning ahamiyati va ta’sirini qanchalik ortib borayotganligini baholash uchun so‘nggi o‘n yillikdagi bir nechta yirik texnologik kompaniyalar va raqamli platformalarning jahon bozoridagi kapitallarining ulushini ko‘rish kifoya. Axborot asri deya e’tirof etilayotgan bugungi kunimizda axborot kommunikatsiya tizimi izchil rivojlanishda davom etmoqda. Bugun zamonaviy axborot texnologiyalarisiz hayotimizni tasavvur etib bo’lmaydi. Mamlakat darajasida ushbu soha rivoji muhim omillardan biriga aylangan. Shu bois ham mamlakatimizda telekommunikatsiya tarmoqlarini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratib kelinmoqda. Ayniqsa sohani xalqaro andozalarda mexanizasiyalashtirish va rivojlantirish ustuvor yo’nalishlar sifatida belgilab olingan. Amaliy harakatlar natijasida yurtimizning olis mintaqalarida axborot resurslarini yaratish va undan foydalanish samaradorligi oshirilmoqda.

Davlatning raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yo‘lini tanlaganligi axborot texnologiyalari sohasida va umuman, elektron hujjatlar aylanmasi sohasida yangi yo‘nalishlar ochib beradi. “Raqamli texnologiyalar” tomon burilishga butun jahon internet tarmog‘i va sifatli aloqaning rivojlanishi sababchi bo‘ldi.

O‘z o‘rnida qayd etish lozimki, mamlakatimiz hayotida raqamli iqtisodiyotning ayrim elementlari allaqachon muvaffaqiyat bilan faoliyat ko‘rsatmoqda. Jumladan, hujjatlar va kommunikatsiyalarning ommaviy ravishda raqamli vositalarga o‘tkazilishini hisobga olib, elektron imzoga ruxsat berish, davlat bilan muloqot qilish ham elektron platformalarga o‘tkazilmoqda.

BMT Bosh kotibi Antoniu Guterrishning ta’biri bilan aytganda, “raqamli iqtisodiyot yangi xavf-xatarlarni vujudga keltirishi mumkin, shu jumladan, kiberxavfsizlikka tahdidlar, noqonuniy iqtisodiy faoliyatning yengillashuvi, shaxsiy hayot daxlsizligini buzilishi bilan bog‘liq sabablarni keltirish mumkin. Yangi qarorlar qabul qilish hukumatlar, fuqarolik jamiyati, akademik guruhlar, ilmiy hamjamiyat va texnologik sektorlarning hamkorlikdagi harakatini talab etadi”.

Darhaqiqat, raqamli iqtisodiyot miqyosining kengayib borishida xalqaro hamkorlikni imkon qadar kuchaytirish zarur. Shu o‘rinda mamnuniyat bilan qayd etish joizki, O‘zbekistonda axborot xavfsizligi sohasida olib borilayotgan ta’sirchan choratadbirlar natijasida 2019 yilda Kiberxavfsizlik global indeksida 41 pog‘onaga ko‘tarilib, 52 o‘rinni egalladi. Rasmdan ko’rinib turibdiki dunyoning rivojlangan mamlakatlari yuqori pog’onalarni egallab turibdi. Buning asli sababchisin innovatsion texnologiyalar natijasi desak mubolag’a bulmaydi.

O’zbekiston hududida ham bir qancha investitsion loyihalar asosida korxonalar faoliyati ancha yuqori cho’qqilarga chiqganini amalda ko’rishimiz mumkin. Misol tariqasida “O‘zbektelekom” aksiyadorlik kompaniyasi faoliyatini olshimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Shokirovna B. Z. THE ECONOMIC ROLE OF OIL PRODUCTION IN THE BUKHARA-KHIVA REGION AND ITS SIGNIFICANCE FOR THE COUNTRY //GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY. – C. 55.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

VOLUME-5, ISSUE-12

2. Shokirovna B. Z., Xurram o‘g‘li X. S. INNOVATIVE FOUNDATIONS OF A UNIFIED ECONOMY IN THE FIELD OF RELIGIOUS EDUCATION //Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 110-113.

3. ЮЛДАШЕВ, Қ., Ўзбекистонда давлат-хусусий, А. Ш., ТОЖИБОЕВА, Ш., ТОШПЎЛАТОВА, Г., ТАРАХТИЕВА, Г., & БОБОЖОНОВА, З. Biznes-Эксперт.

4. Shokirovna B. Z., Muxayyo Y. Xurram o‘g‘li XS TOPIC: DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN UZBEKISTAN //Scientific Impulse. – 2023. – Т. 2. – №. 16. – С. 42-45.

5. Худайназарова Д. МЕТОДЫ ОЦЕНКИ РИСКОВ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕНДЕНЦИЙ В ТУРИСТИЧЕСКОМ БИЗНЕСЕ //Экономическое развитие и анализ. – 2024. – Т. 2. – №. 11. – С. 682-687.

6. Худайназарова Д. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ ДЕРЕВЕНЬ //Экономическое развитие и анализ. – 2024. – Т. 2. – №. 12. – С. 435-448.

7. Xudaynazarova D. Theoretical Basis for the Formation of Tourist Villages //Economic Development and Analysis. – Т. 2. – №. 12. – С. 435-448.

8. Bobojonova Z. S. Analysis of economic efficiency of oil recovery from fields in Bukhara-Khivinsky region and ways of its implementation. – 2021.

9. BOBOJONOVA Z. Жамият ва инновациялар–Общество и инновации–. – 2021.

10. Бобожонова З. Ш., Абдуллаева Д. Innovative development of industrial production based on the principle of synergy Bobojonova Z., Abdullayeva D. 2 Инновационное развитие промышленного производства, основанного на синергетическом принципе //PROBLEMS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION. – С. 64.